

THEATERKRANT**BOG., Het Zuidelijk Toneel**

Iemand die slaapt

WISKUNDIGE ABSTRACTIES ALS HOUVAST IN CHAOTISCHE WERELD

Wendy Lubberding

7 december 2018

Gezien op 6 december 2018, Theater De Nieuwe Vorst, Tilburg

De lijn. De vier sprekende lichamen op een rij. Het is een soort mentale imprint die BOG. heeft gemaakt met hun eerdere werk. En sinds hun vorige, *KID.*, waarin de lijn niet van me maar van muur, wacht ik erop. Niet dat ik ze wil vertellen hoe ze hun werk moeten doen. Maar ik hou van het visuele ritme en de muzikale rol van die streep. Dat staan op een rij van hen de grondtoon, en daaromheen stapelen ze hun partituur van taal en onderzoek. Het is onder hun systematische kijk op voorstellingsmateriaal. Een nullijn, een neutrale. Hier staan we nodig, maar dat is niet waar we je aandacht op willen vestigen. Luister hoe de woorden zich aaneenrijgen en boven dat gegeven uit zingen en hoe ze er soms onder duiken.

Zo wil ook de hoofdpersoon in Georges Perecs *Een man die slaapt* zichzelf neutraal maken. BOG. bewerk over iemand die op een bloedhete zomerdag in zijn piepkleine Parijse zolderkamer wordt bevangen door overweldigende drang niets meer te doen, te kiezen, te willen. Hij zal niet langer meedoen aan het vormgeve wereld. Een bevrijdend besluit dat in een indringende schrijfstijl steeds beklemmender wordt weergegeve voorkeuren, geen verbintenissen. De wereld is, en de man loopt, ligt, rookt en spoelt zijn sokken in een ro teiltje. Een mens als een lijn waar de wereld zich omheen beweegt.

In deze geslaagde theaterversie beweegt alles langzaam richting die neutrale. En het begint met een wolk. Joode, Benjamin Moen, Sanne Vanderbruggen, Lisa Verbelen en slagwerker Nina de Jong staan en zitten door de ruimte. Een vierkante verhoging domineert de vloer; het MDF is neutraal en ongelakt gelaten. Me loopje dat de tegenstrijdigheid herbergt van het streven om in de wereld te zijn, maar er niets in teweeg te zet slepende stapjes en houdt zijn schouders smal en iets naar voren. Hij veroorzaakt een letterlijke wolk, hitte in die zolderkamer verstikkend in de ruimte staat.

De kleding van de vier spelers onderstreept in die wolk hun persoonlijkheden; de kleuren, materialen en s benadrukken hun lichaamsvormen, vertellen ons iets over de mate van comfort die ze zich wensen in hun de manier waarop ze zichzelf willen presenteren. Een blauw trainingsjasje, een aansluitend groen truitje, hakken, een roze bloes. Het zal allemaal afgelegd worden. En gedurende dat proces is er het zoemen van c De Jong bespeelt, een gonzen dat fungeert als auditieve streep, als lijn waar het kabaal van de stad, het bc zich omheen kronkelt. Maar ook als dwanggedachte, de niet uit je kop te krijgen overtuiging dat je er moe iets te willen betekenen.

Het slimme van het boek is dat het niet in de ik-vorm is geschreven, maar in de jij-vorm. Zo roept de hoof lezer voortdurend aan. Maar zo maakt het de tekst ook bij uitstek geschikt voor het theater, waar een leve plaatsneemt tegenover een ander levend mens en vraagt: wil je met mij kijken naar wat het is om een mer vraag is een lijn van speler naar kijker. Die ander moet ja zeggen, en zo ontstaat een tweede lijn die loopt v naar speler. En loopt dat heen-en-weren met een beetje schwing, dan rekt de voorstellingsenergie die lijn gaandeweg op, tot ze kromtrekken en samen een cirkel kunnen vormen.

BOG. heeft in het theater een vierkant geplaatst dat een cirkel wordt. Iemand die door Parijs loopt en loop Haussmanns rechte straten, die kan toch in cirkels bewegen. Omdat hij zijn gedachten volgt, die zich in st strakkere cirkels in het hoofd afspelen. En in die cirkel, in het neutrale, zelfgekozen en toch onvrije lopen, rijst wat de waarde van een neutrale mens is te midden van alle chaos, geeft BOG. me uiteindelijk waar ik lijn. Vervaarlijk tollend, in het halfduister en tegen een oorverdovend kabaal zie ik hem ontstaan. De bott bodem.

Lijn, wolk, vierkant en cirkel zijn wiskundige abstracties, pogingen de wereld te duiden. Het zijn structure die als je ze ontwaart een houvast kunnen bieden. Zoals je na lang zitten in een stampvol Parijs café ontde zwart-wit geklede ober een eigen vaste routing heeft tussen bar en tafeltjes. De chaos is georganiseerd. De vier spelers is een ordening. Een positie. Een bodem onder je kijken. Vanaf hier kun je alles zien. Van het het begin.

Foto: Jan Rymenants

ELDERS

HET PAROOL

'Ze hebben Perecs tekst ingekort en licht geactualiseerd, zonder daarbij al te veel invulling aan het leven en de omgeving van het personage te geven. Dat maakt - in combinatie met de consequente jij-vorm van de tekst - enerzijds dat je je er als toeschouwer sterk mee verbindt, anderzijds versterkt dat het gevoel dat het personage alle binding met zichzelf en het leven kwijt is.' Sander Janssens

